

op pad met...

tekst Jasper de Weerd foto's Gert-Jan Besselink

Ultieme adrenalinekick
voor avontuurlijk aangelegde
fotografen

Fotografen zijn over het algemeen op zoek naar spannende beelden. Urban Exploration-fotografen willen die spanning in hun lichaam voelen. Daarom fotograferen ze verlaten gebouwen, met alle gevaren van dien. Gert-Jan Besselink treedt op als gids in niemandsland.

Urban Exploration

'ZET GEEN STAP ACHTERUIT ZONDER MIJN TOESTEMMING', WAARSCHUWT ONZE GIDS

Kapotte tegels. De planten tussen de stenen lijken al jarenlang de enige bezoekers van het verlaten pand. Af en toe knisperen glasresten onder de schoenen van onze gids. 'Moet je kijken hoeveel mensen hier wel niet zaten', fluistert hij: 'Kun je nagaan hoeveel duizenden, miljoenen mensenhanden deze balustrade hebben aangeraakt ...'

Urban Exploration, ook wel bekend als UE of Urbex, is een nieuwe trend onder fotografen. Een trend die staat voor zoeken en verkennen, maar vooral voor adrenaline en spanning. Fotografen gaan op zoek naar verlaten gebouwen die ontoegankelijk lijken. Vaak betreft het ook letterlijk verboden terrein. Ze vinden een weg naar

binnen om er vervolgens foto na foto te schieten. Gert-Jan Besselink doet het nu tweeënhalft jaar, en hij is verslingerd aan de kick. Vandaag geeft hij een rondleiding door het verlaten mijngebouw van Cheratte. Hij lijkt er alles van te weten: 'Daarboven ligt de volledige administratie ... Hier kregen de kompels hun masker ... Kijk, de mondstukken liggen er nog.'

Strafbaar en gevaarlijk

Een expeditie met de 39-jarige jongerenwerker is niet een-twee-drie geregeld. Aan de telefoon waarschuwt hij al: 'Besef je dat het strafbaar is wat je doet ..? En gevaarlijk', voegt hij daar na een veelzeggende stilte aan toe. In de auto, van achter een strakke zonnebril: 'Ik zeg altijd nee als mensen met me mee willen. Ik heb geen zin dat er straks iemand verongelukt. Doe me een lol, en zet geen stap

achteruit zonder mijn toestemming. Anders kan het zijn dat je een aantal meters omlaag kukelt.' Zijn TomTom wijst de weg naar Cheratte, net over de grens met België. Wanneer onderweg een andere Urbex-locatie gepasseerd wordt, geeft het apparaat gediensig een seintje. Gert-Jan: 'Dat doet hij zowel met plaatsen waar ik al ben geweest als met plaatsen waar ik nog naartoe wil. Maar ik weet de weg naar iedere locatie toch zowat uit mijn hoofd.'

Dit geldt ook voor de verlaten mijn van Cheratte. Het laatste stuk wordt de digitale wegwijzer genegeerd. We parkeren de auto op de top van een bergje. Gert-Jan draagt stevige schoenen, een zwarte broek en een grijszwarte trui. Uit zijn kofferbak komen de spullen. Als eerste een grote riem voorzien van zakjes voor losse lenzen. Zodra de riem om zijn middel zit, hangt hij er een gigantische zaklamp en een statief aan. Ten slotte hijst hij een rugzak op zijn schouders. Deze bevat zijn kostbaarste bezit: een Nikon D200 met lenzen.

De gevaren

Een smal paadje leidt naar beneden. Halverwege stopt Gert-Jan en neemt een scherpe bocht naar rechts. De bosjes in, waar het vochtig en glad is. Het is even zoeken naar de juiste weg naar de mijn.

De camera

Gert-Jan fotografeert met een Nikon D200 spiegelreflex, voorzien van de MB-200 grip met extra accu. Zijn lenzen zijn de 10,5 mm F 2,8 fisheye en 24-85 mm F 3,5 - 4,5 standaardzoom van Nikon, plus de 12-24 mm F 4,5 - 5,6 groothoekzoom en 150 mm F 2,8 telemacro van Sigma. Verder neemt hij steevast een statief, een hoekzoeker en een draadontspanner mee.

model	Nikon D200
straatprijs	€ 1350,-
aantal megapixels	10,2

URBAN EXPLORATION-FOTOGRAFEN ZIEN HUN FOTOSPULLEN ALS GEREEDSCHAP

Takken en boomstammen bieden enig houvast op de steile berg.

Na een paar meter afdalen wordt de toren van het mijngebouw voor het eerst zichtbaar. Kapotte ramen verraden de verlatenheid. Kantelen bovenop geven het mijngebouw de contouren van een kasteel. De rest van de afdaling duurt een paar minuten. Ik voel me avontuurlijk en jonger dan ooit.

Binnen blijkt het koel. De douches van de mijnwerkers zijn verroest, maar rondslingerende laarzen en een verstofte broek aan een haakje wekken de indruk dat de mijn gisteren nog in bedrijf was. Groene bladeren die uit de muur groeien, bewijzen het tegendeel.

Het complex is groot. Tijdens een rondwandeling blijken al snel de gevaren van Urban Exploration. Plekken gras wordt afgewisseld door diepe gaten en grijze plakken asbest op de grond. Gert-Jan waarschuwt me dat ik daarvan moet afblijven. Onderwijl kijkt hij gefascineerd in het rond. Tijd om zijn spullen te pakken. Het statief wordt uitgeschoven en de Nikon D200 komt er bovenop, in eerste instantie met de Sigma 12-24 mm groothoekzoom.

De camera staat op de A-stand. Zo hoeft Gert-Jan zich alleen op het diafragma te concentreren. De sluitertijd regelt de camera zelf. 'Het is algemeen bekend dat je met F 8 of F 11 de scherpste foto's krijgt. Maar misschien kies ik een groter diafragma voor minder scherptediepte. Ik moet al nadenken over de compositie en over welk diafragma ik wil gebruiken. Me ook nog bekreunen om de sluitertijd wordt me iets te veel van het goede', legt hij uit.

De camera komt in het mijngebouw maar zelden van het statief af: 'Ik doe geen concessies aan de beeldkwaliteit. Dus stel ik altijd ISO 100 in. Of de sluitter nu één seconde of 50 seconden openstaat, maakt me niets uit. Ik heb de tijd.'

Voor een optimaal eindresultaat maakt de Urban-fotograaf verder gebruik van de HDR-techniek. Daarbij worden meerdere foto's met verschillende belichtingstijden over elkaar geplaatst, om zowel in de hoge lichten als de schaduwen doortekening te krijgen. Het resultaat doet bijna onwerkelijk aan. 'Meestal gebruiken fotografen drie foto's, van één stop onderbelichting tot één

 Bovenaanzicht van de spiraaltrap in chateau Neuf-cour (België). De verdiepingvloer is erg instabiel en om instorting te voorkomen, moet je je gewicht goed verdelen.

 Snijs tafel van een patholoog-anatoom in een verlaten mortuarium. Het gebouw wordt binnenkort gesloopt.

Praktijktips

Niet te opvallend

Het lijkt een schot voor open doel, maar trek geen opvallende kleren aan op expeditie. Het betreden van dit soort locaties is nog steeds strafbaar. Het is vervelend als je ontdekt wordt door de politie omdat je gele trui afsteekt tegen de zwartgeblakerde muur.

Neem de tijd

Het komt voor dat je drie keer een locatie moet bezoeken voordat je een weg naar binnen vindt. Aangezien de meeste locaties zich in België of Duitsland bevinden, is dat balen. Maar veiligheid staat voorop, dus neem de tijd.

Laat weten waar je bent

De spanning bij Urban Exploration wordt voor een groot deel veroorzaakt door het gevaar. Hoewel er laatst in Amerika iemand in een put is gevallen, komen dodelijke ongevallen gelukkig bijna nooit voor. Hou dat zo, en laat iemand die je vertrouwt weten waar je naartoe gaat. Spreek bijvoorbeeld af dat je op een bepaald tijdstip een sms'je stuurt als teken dat alles in orde is.

stop overbelichting. Bij mij zijn het er zeven.' Een draadontspanner is dus een must, om te voorkomen dat de camera beweegt of verschuift. Om te bepalen wanneer hij zijn toevlucht neemt tot HDR, gaat Gert-Jan af op zijn gevoel.

Verbluffend en opwindend

Wanneer we dichterbij de openbare weg komen, begint Gert-Jan zachter te praten. Een toevallige voorbijganger kan de politie bellen. Het feest is makkelijk verstoord.

Normaal gesproken gaat Gert-Jan eenmaal per maand op expeditie, vrijwel altijd alleen. Eén keer zakte zijn been opeens onder hem vandaan. De vloer bleek toch niet zo stevig als hij dacht. Hij kon nog net zijn evenwicht bewaren, anders was hij een flink aantal meters naar beneden gevallen. Toch ziet hij dit incident niet als een aansporing om voortaan met meer mensen op pad te gaan: 'Op mijn werk heb ik genoeg gepraat aan mijn hoofd. Ook thuis is er genoeg reuring. Zo'n dag is juist mijn ultieme ontspanning.' Om drie uur stuurt hij een sms'je naar een vriend, om te laten weten dat alles nog in orde is. Via de administratie is het mogelijk om bij de lift-

schacht te komen. Door de hoogteverschillen weten we vaak niet waar we precies zijn. Een gigantisch gat van ongeveer acht meter diep laat al spoedig doorschemeren dat dit de tweede verdieping is.

Boven is het uitzicht mooi. Hoewel de trap verroest is, klautert Gert-Jan energiek omhoog. Pas wanneer hij de volgende verdieping heeft bereikt, kan de volgende persoon aan de klim beginnen. Met z'n tweeën tegelijk is te riskant. Terwijl de trap vervaarlijk kraakt en de treden onheilspellend ver doorbuigen, hoop je maar dat de Urbex-logica veilig genoeg is.

Op de bovenste verdieping heten enkele duiven ons welkom. De stoel van de liftbediende, inclusief de bedieningsstangen, is nog aanwezig. Een grote koperen bel gaf hem jarenlang het sein om de lift in beweging te zetten. Het is verbluffend en opwindend. Maar Gert-Jan is naar zijn smaak nog niet hoog genoeg. Achter de stoel loopt een steile trap naar het dak. Gert-Jan klimt, zijn riem met lenzen schurend tegen de afkalkende muur. Hij slaat een paar keer tegen een houten plank en even later staat hij op het dak. Het waait er flink en onder je voeten kraakt het. Toch heb je zo een nóg mooier uitzicht op de toren, in het midden van het terrein. Gert-Jan pakt meteen zijn camera.

Enmaal terug op de vaste grond blaast de Urbex-fotograaf het stof van zijn lenzen. Hij leerde al snel dat je op expeditie anders met je fotomateriaal moet omgaan. Je moet lenzen en camera zien als een gebruiksvoorwerp: gereedschap dat je nodig hebt om het gewenste resultaat te krijgen.

Zorgvuldig bewaard geheim

Gert-Jan neemt niet iedereen op Urbex-expeditie mee. Behalve het gevaar is er nog een tweede reden: 'Er zijn mensen die met verkeerde intenties op Urban Exploration gaan. Sommigen willen echt de Urban-ervaring opdoen, maar anderen zijn koperdieven of vandalen.'

Het Urbex-gilde doet er alles aan om zulke mensen te weren. Zo word je op een internetforum niet zomaar in vertrouwen genomen, legt Gert-Jan uit. Waar de jaarlijkse bijeenkomst op een Urban-locatie plaatsvindt, is een zorgvuldig bewaard geheim. Het is namelijk niet chic wanneer zo'n locatie door fotografen aangetast wordt: 'Ik fotografeer altijd alles zoals het is. Hooguit dat ik soms wat verschuif, maar verder ga ik niet.'